

**"Män slår för att de väljer att göra det".
Våldet i familjen er inte tillfälligt och
utan mening. Hur kan det bekämpas?
Metoden och teorin –
enligt ATV-modellen.**

Marius Råkil
Biträdande chef i ATV, specialpsykolog
Vänersborg, 27. mars 2007

Vold som problem

- Vold som menneskerettighetsproblem
- Vold som likestillingsproblem
- Vold som usynliggjort problem
- Vold som helseproblem / psykologisk problem
- Vold som sosialt problem
- Vold som kriminelt problem

**Vold som samfunnsproblem (også på grunn av
omfanget)**

Alternativ til Vold (ATV)

ATV har et tilbud for:

-Voldstøvende menn (Tilbudet til menn)	1987
-Voldutsatte kvinner (Partnertjenesten)	1998
-Voldstøvende kvinner (Kvinneprosjektet)	1996
-Jentevoldsprosjektet	2005
-Barn som lever med vold (Barneprosjektet)	2001/2000
-Personer med rus- og voldsproblemer/erfaringer	1999
-Kriminalomsorgsprosjektet for domfelte	2005
-Familievold og etnisitet	2005-2007
-NKVTS – forskningsvirksomhet	2004

ATV har avdelinger i Oslo, Drammen, Langesund, Tønsberg, Mariehamn og Roskilde

---

ATVs familieperspektiv

Forsøket på å integrere kunnskapen i de de 3 voldsrollene som grunnlag for å forstå alle sidene ved volden

- Barneperspektivet
- Utsattperspektivet
- Utøverperspektivet

Barneperspektivet hjelper oss som arbeider med utøverne til å forholde oss til både til mannen som *utøver* og som *far*.

En definisjon av vold

”Vold er enhver *maktmisbrukende* handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller å slutte å gjøre noe den vil”

Isdal, 2000 (kursiv: Råkil).

Former for vold

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Materiell vold
- Seksualisert vold
- Latent vold
- Strukturell vold

Vold og lidelse

- Vold en sentral kilde til utvikling av psykiske problemer hos de utsatte
- Vold en sentral kilde til utvikling av psykiske problemer også hos voldsutøverne (MMPI)
- Vold som symptom på psykiske problemer
- Vold er både avmaktsskapende og forsøk på å redusere avmakt

---

Når volden arbeides med (hos utøveren)

- Mindre depresjon
- Mindre mistenksomhet
- Mindre sosial isolasjon
- Mindre bipolare svängningar
- Mindre kaoskjänsla og forvirring
- Mindre sykefravær

Et krise- og traume psykologisk blick

- Krise - og traume psykologien er opptatt av hvordan normale mennesker reagerer på unormale/ ekstraordinære hendelser
- Denne tradisjonen er god på å se samspillet mellom individ (indre liv) og omgivelser (sosial og psyk. kontekst)
- Et slikt blick er et godt utgangspunkt for å forstå vold som fenomen og problem

---

VOLD FUNGERER:

- **VOLD ER HIERARKISK**
Rettes nedover i maktsystemer
- **VOLD ER EN KONTROLLERT HANDLING**
- **VOLD ER EFFEKTIVT**
Oppnår makt,fordeler, status, respekt
- **VOLD ER SYKLISK**
Sammenheng mellom privat vold og offetntlig vold, transgenerasjonelle mønstre.

”Det som oppnås med vold, kan bare beholdes med vold”

- Mahatma Ghandi

Vårt behandlingstilbud:

- Nok å ta en telefon: 22 40 11 40. Mannen trenger ikke legehenviisning
- Mannen alene, partner får tilbud pr. brev senere. Ikke parsamtaler (i noen få tilfeller enkelte sent i prosessen)
- Frivillighet, noen få er dømt til behandling.
- 1-3 timers evalueringsfase, før evt. videre ind. eller gruppeterapi
- Egenandel 300- pr. time. Gruppe kr. 2200,- pr halvår
- Taushetsplikt m/ 3 unntak (barn, fare, oppmøte)

Når søker menn hjelp?

- Når det ytre (eller indre) presset blir stort nok
- I tilknytning til en *opplevelse av krise knyttet til:*
  - Tap av kontroll over partner
    - Hun flykter eller flytter ut
  - Tap av kontroll over sosial fasade
    - Naboer, politi etc reagerer / bryter inn
  - Tap av kontroll over egne handlinger/vold
    - Blitt redd seg selv – hva han er i stand til å gjøre

Utøveren og den utsatte står overfor forskjellige utfordringer

- De trenger hjelp til forskjellige ting
- De har forskjellige prosesser de må igjennom

(han skal slutte med vold – hun skal gjennom en traumbearbeiding).

Viktigheten av å skille mellom:

VOLD (handling)
og

SINNE (følelse)

Det er volden menn skal slutte med, ikke å uttrykke sinne på en respektfull og ikke-krenkende måte (det er farlig!)

Voldsoppretholdende faktorer

- **"Jeg har ikke noe problem"**

- Eksternalisering
- Benektning / Bagatellisering
- Fragmentering

- **Usynligheten**

- **Vold positive gevinster for utøveren**

- **Tilstedeværelsen av patriarkalske holdninger, stereotype oppfatninger om kjønn og undertrykkende kvinnesyn**

Sikkerhetsarbeid med utøver

- Man kan arbeide med sikkerhet sammen med voldsutøver også:
- Farlighetsvurdering (for eksempel SARA)
- Ta opp som tema i timen: Hvor farlig er du for din partner nå?
- Hvordan kan du bidra til at hun og barna blir tryggere?

Behandlingsmodellen - hovedprinsipper

- 1 FOKUS PÅ VOLD (Handling)
Progressivt detaljerende og utvidende tydeliggjøring
- 2 FOKUS PÅ ANSVAR
Fokus på egen styring og kontroll, egne behov og hensikter. Tydeliggjøring av vold som valgt handling.
- 3 FOKUS PÅ SAMMENHENG
Forstå problemet i forhold til eget indre liv og livshistorie. Gjenskape og bevisstgjøre sammenhengen mellom egne barndoms erfaringer/opplevelse av egen virkelighet generelt og nåværende mestringsstrategier.
- 4 FOKUS PÅ VOLDENS VIRKNING OG KONSEKVENSN
Tydeliggjøring av voldens virkning på den utsatte. Ta den andres perspektiv. Utvikle sin egen empatieevne.

Voldsutøvende menn som fedre

- Arbeide med mannens bilder av seg selv som far
- Hvordan volden påvirker/preger far/barn-relasjonen
- Hvordan volden påvirker/preger mor/barn-relasjonen
- Hvordan barnet påvirkes/berøres av volden både på kort og lang sikt
- Formidle kunnskap til mennene om barns grunnleggende behov i et utviklingspsykologisk perspektiv og hvordan voldens tilstedeværelse hindrer dekning av disse behovene hos barnet

---

Gruppebehandling

- Seks deltakere, to terapeuter
- 1,5 time uten pause
- Åpne grupper, naturlige stopp ved jul og sommer
- Betaler for et halvt år om gangen (2000 kr)
- I snitt ca. 1,5 år i gruppe (vs. 10 mnd individuelt)
- Heterogene grupper, men noe tilpasning med hensyn til alder, vold, verbale evner, motivasjon, historie
- Gruppekontrakt med taushetsplikt undertegnes

Gruppeterapi - retningslinjer

- Innledende "pulsrunde"
- Undervisning – tema (korte introduksjoner)
- Arbeid med fokus på det enkelte gruppe medlem
(Arbeidet bør være veiledet av de 4 hovedprinsippene)
- Feedback – runder
- Felles arbeid rundt ett medlem eller felles tema
- "Hockey – sirkelen"

Hva så med 1. linjen?

- Invitere til samtaler uten å være redd for at man har påtatt seg en terapioppgave.
- Ikke være redd for hva man "setter i gang" hos personen, om man kan klare å bære det
- Være tydelig på egen begrensning, og tilby seg å prøve å finne et godt tilbud å henvise til.
- Motvirke den forventede forakten (skam) gjennom respekt, empati og vilje til å snakke om vold som vold
- Gi han/henne håp for framtiden. En samtale eller to med deg nå kan være kimen til en terapiprosess om et halvt år

---

Hvordan gjennomføre parsamtaler

- Voldsutsattes trygghet først og fremst
- Splitting av paret i utredningssamtaler. Forklar at dette er standardprosedyre.
- Se på voldsutøverens: Ansvar for egen vold, fare for gjentakelse, omfang og alvorlighet, rusmønster
- Ulike parter har ulike prosjekter
- Parsamtaler når alle er enige, mannen er bevisst voldsproblemet, har tatt ansvar for volden og opplever kontroll over seg selv
- Konkrete avtaler om innhold i parsamtalene

Hva karakteriserer de som *ikke* viderefører en eller flere av voldsrollene?

- Bearbeidet voldserfaringene
- Plassert ansvaret på rett sted
- Kalt vold for vold

Litteratur

- Isdal, P. (2000). *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Isdal, P. & Råkil, M. (2001). Umulige menn eller menn med muligheter. I Metell, B., Eriksson, M., Isdal, P., Lyckner, B., & Råkil, M. (2001). *Barn som ser pappa slå*. Stockholm: Gothia.
- Råkil, M. (red.) (2002). *Menn som mishandler kvinner - norske behandlingserfaringer og kunnskapsstatus*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bengtson, M., Steinsvåg, P.Ø., Terland, H. (2004). *Ungdom bak volden*. Oslo: Univesitetsforlaget
- Råkil, M. (2006). Are men who use violence against their partners and children good enough fathers? The need for an integrated child perspective in the treatment work with the men. In: Humphries, C. & Stanley, N. *Domestic Violence and Child Protection*. (pp. 190-202) London: Jessica Kingsley Publishers Ltd.
- Brooks, G. & Good, G. E (2001) (Eds.) *The New Handbook of Psychotherapy and Counseling with Men. A Comprehensive Guide to Settings, Problems and Treatment Approaches*. Volume 1 & 2

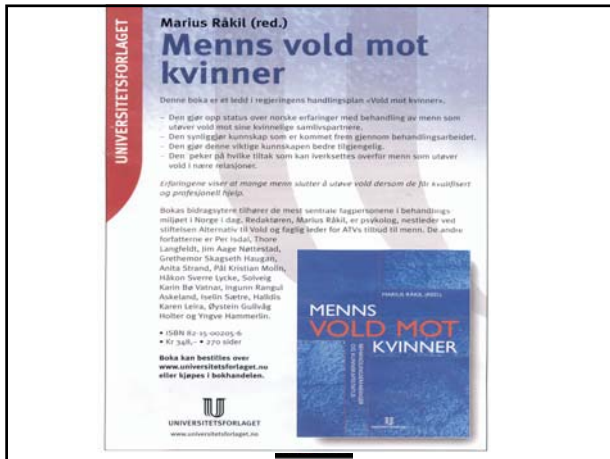

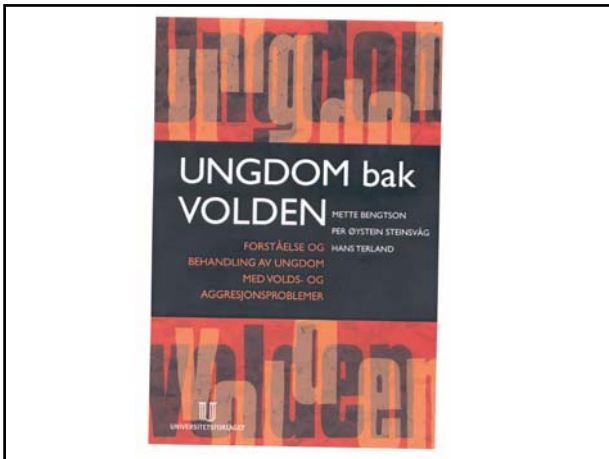

Kontaktinformasjon

Marius Råkil
Nestleder / spesialpsykolog
Alternativ til Vold (ATV)
Lilletorget 1, 0184 Oslo
Tlf: 22 40 11 40 (direkte)
Mobil: 913 63 022
Faks: 22 40 11 11
E-post: marius@atv-stiftelsen.no
Hjemmeside: <http://www.atv-stiftelsen.no>
